

NOTITIE

Herbestemming Stadhuis – Maatschappelijke waarde

██████████ – directeur Museum Gouda

20 juli 2022

Graag geef ik bij deze gehoor aan het verzoek om te schetsen wat de maatschappelijke impact van ons Stadhuis zou kunnen zijn. We willen namelijk niet alleen verzameling mooie oude stenen doorgeven, maar juist ook datgene waarvoor het Stadhuis al eeuwenlang staat. Dat is de basis van het totaalconcept dat wij gezamenlijk hebben ontwikkeld, **'Luister naar de ander: Eigenzinnig samenleven in Gouda, toen, nu en straks'**. En dan ben je er niet met een lift of werkplekken, maar is er ook een inspirerende programmering nodig. Op basis van wat wij als museum hierin zouden kunnen betekenen, zet ik hieronder uiteen hoe dat zou kunnen uitpakken.

Museum Gouda kan, in samenwerking met partners in de stad, de inhoudelijke programmering van het Stadhuis verzorgen. Van de manier waarop verhalen over samenleven vroeger en nu op een inspirerende manier gestalte krijgen met behulp van erfgoed en kunst, tot een educatief programma dat het samenleven nu en in de toekomst onderzoekt samen met oude, nieuwe en jonge Gouvenaars - als museum is dit zagezegd onze core business. Betekenis geven aan erfgoed, of dit nu voorwerpen betreft of een gebouw, is wat wij doen. Dus mocht ons verzocht worden om een dergelijke opdracht te vervullen, hetzij als exploiterende stichting, hetzij in een andere organisatievorm, dan zullen we dit zeker overwegen. Factoren hierbij zijn zoals eerder aangegeven dat we de continuïteit van het museum daarbij niet in gevaar kunnen brengen, noch door een niet-sluitende begroting, noch doordat onze medewerkers geen tijd meer zouden hebben voor hun huidige werkzaamheden (die al onder druk staan). Maar onze belangrijkste overweging zal natuurlijk zijn in hoeverre een dergelijke opdracht past binnen onze missie en bijdraagt aan onze doelstellingen. Oftewel, **welke impact kunnen we met deze programmering hebben in de stad?**

Onze missie vormt het uitgangspunt voor alles wat wij als Museum Gouda doen. Mijn komst viel samen met de nood aan een nieuw meerjarenplan, synchroon aan de cultuurnota in ontwikkeling, en daarvan is de missie het startpunt. Een nieuwe missie dus, vers van de pers:

Met aanstekelijke tentoonstellingen en inspirerende activiteiten vertellen we persoonlijke verhalen met een universele waarde. Zo wakkeren we de verbeelding, verbinding en veerkracht aan bij bewoners en bezoekers. We zorgen voor de collectie van de stad en geven het Goudse erfgoed door aan de volgende generaties.

Zoals jullie zien past het vertellen van het verhaal van het iconische Stadhuis aan Gouvenaars en toeristen hier behoorlijk naadloos in. Ook bij onze meer concrete doelstellingen sluit het verhaal van samenleven in Gouda toen, nu en in de toekomst goed aan. Zo willen we alle

Gouwenaars meer te weten laten komen over hun verleden, omdat wij geloven dat je sterker staat wanneer je meer kennis hebt over je wortels. Ook willen we samen met onze maatschappelijke en culturele partners de verbinding in de stad bevorderen. En door tot de verbeelding sprekende verhalen te vertellen versterken we de trots van de Gouwenaars, en dragen we bij aan het imago van Gouda als culturele hotspot. Dit kunnen we als Museum Gouda ook voor het Stadhuis doen, en wel op drie manieren: met presentaties, onderwijsprogramma's en een stadsprogramma.

Presentaties

In samenwerking met Die Goude, de Sint-Jan, de Waag en met het Streekarchief kunnen we publiekspresentaties ontwikkelen die het Stadhuis tot leven brengen, in lijn met wat we met Studio Louter al hebben bedacht. De verhalen vanuit het gebouw als centrale plek voor recht, wederhoor en gewetensvrijheid, tolerantie, waarden en het vrije woord door de eeuwen heen worden zichtbaar. Dit doen we door een kunstenaar te vragen om oude voorwerpen en documenten op een aansprekende manier te tonen. Zo kunnen de verhalen van Gouwenaars uit het verleden door het gebouw heen (en ook daarbuiten) te beluisteren zijn in een Gouwe oortjesroute. We kunnen voorwerpen uit de rechtszaal laten zien, vroeger de Vierschaar, en de soms schrijnende verhalen van veroordeelden voelbaar maken. Ook de betekenis van het gebouw als markthall en als arena voor politiek debat kan een tot de verbeelding sprekende plek krijgen. En tot slot worden de verhalen van pasgehuwden, misschien wel de ultieme vorm van samenleven, zichtbaar gemaakt. Bijvoorbeeld in een installatie van trouwgeloften en/of trouwfoto's van echtparen uit het verre en recente verleden, maar ook van Marco en Sarena die op een maandag in 2023 zullen trouwen. Deze presentaties maken het Stadhuis voor toeristen én voor Gouwenaars het bezoeken waard, en dat maakt het streven naar 60.000 bezoekers realistisch.

Onderwijsprogramma's

Samen met de Brede school en partners als de Bibliotheek kunnen we een programma ontwikkelen rond burgerschap, een thema waar scholen verplicht mee aan de slag moeten komen de jaren, en dat voor hen een vraagstuk vormt waarop wij een antwoord kunnen bieden. Het concept dat we met Studio Louter hebben ontwikkeld sluit naadloos aan bij het wetsvoorstel, dat van scholen vraagt dat zij: *actief burgerschap en sociale cohesie op doelgerichte en samenhangende wijze bevorderen, waarbij het onderwijs zich richt op het bijbrengen van respect voor en kennis van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat en het ontwikkelen van de sociale en maatschappelijke competenties die de leerling in staat stellen deel uit te maken van en bij te dragen aan de pluriforme, democratische Nederlandse samenleving*. Met onderwijsprogramma's die onze professionele educator samen met partners kan ontwikkelen voor het primair en voortgezet onderwijs, waaronder het speciaal onderwijs, en ook voor het MBO, kunnen we duizenden Goudse kinderen per jaar bereiken die zo meer leren over samenleven in onze stad door de eeuwen heen, in relatie tot de actualiteit.

Stadsprogramma

Samen met de stadsprogrammeur/urban curator en partners als Kwadraad, de C4 en Libertum kunnen we rondom het thema samenleven een programma voor Gouwenaars ontwikkelen. We zouden een kunstenaar/ontwerper de opdracht kunnen geven om de presentatie over het Stadhuis als politieke arena door de eeuwen heen een dubbelrol te geven; buiten openingstijden kan deze ruimte dan letterlijk als arena dienen, een plek voor discussie en debat. Het Stadhuis kan de plek worden waar de meest uiteenlopende groepen naar elkaar kunnen luisteren. Het

kan ook de perfecte plek zijn voor raadsleden en college om met bewoners in gesprek te gaan, in het bijzonder jongeren: *“De politiek luistert volgens jongeren nauwelijks naar het jonge geluid. 46 procent van hen heeft niet het idee dat dat zijn of haar ideeën op de politieke agenda kunnen komen”* (Metro Nieuws mei 2021). We kunnen jongeren in het Stadhuis ook een podium geven om zélf programma te maken voor de Goudse jeugd, van poetry slams tot een fotowedstrijd. We kunnen in het Stadhuis samenkomsten rond de Iftar of herdenkingen als Keti Koti houden. In het café kunnen we bijzondere ontmoetingen organiseren met nieuwe Gouwenaars, tussen jongeren en ouderen, of een koffieochtend voor mensen die behoefte hebben aan een praatje. We kunnen speciale rondleidingen organiseren voor mensen met een visuele of auditieve beperking. Op deze manier kunnen we duizenden jongere en oudere Gouwenaars inspireren om naar elkaar te luisteren.

Impact

Wat levert dit alles nu op? Als het aan Museum Gouda ligt, maken we de komende tien jaar van een bezoek aan het Stadhuis en ervaring die bijna 300.000 bezoekers aan onze stad niet meer vergeten en doorvertellen - zo dragen we bij aan het imago van Gouda als culturele hotspot. We zorgen ervoor dat de meer dan 10.000 Goudse kinderen tijdens hun schoolloopbaan het Stadhuis maar liefst tweemaal bezoeken en meer leren over hoe we hier met elkaar samenleven - en over hoe hun voorgangers dit al eeuwen doen. We maken van het Stadhuis een plek waar tienduizenden Gouwenaars trots op zijn en naar elkaar luisteren. Zo vergroten we de trots op de stad en bevorderen we onderling begrip en verdraagzaamheid. **En zo geven we Gouda door.**

Kosten

Bovenstaande programmering en bijbehorende impact kennen natuurlijk een kostenplaatje, een maatschappelijke taak is niet commercieel rendabel. Er zijn materiële kosten mee gemoeid en mensuren, zowel eenmalig als structureel, en dit geldt ook voor het creëren van een toeristische trekpleister waarvoor mensen een ticket willen kopen. Deze kosten moeten we in kaart brengen, net zoals dit voor de gebouwgerelateerde kosten is gebeurd. Ook hierin zou je brons (geen maatschappelijke taak voor het stadhuis maar de focus op horeca, werkplekken en vieren) en goud (het waarmaken van de toeristische potentie en een maatschappelijke rol van het stadhuis voor Gouwenaars) tegenover elkaar kunnen zetten, zodat een heldere afweging kan worden gemaakt.